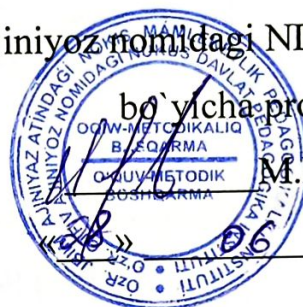

**O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA`LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**AJINIYOZ NOMIDAGI NUKUS DAVLAT PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

“Tasdiqlayman”

Ajiniyoz nomidagi NDPI o`quv ishlari

bo`yicha prorektor

M. Ibragimov

_____ 2025 y

SPORT VA HARAKATLI O`YINLAR (Basketbol)

FANI BO`YICHA SILLABUS

(2-kurslar)

Bilim soxasi:	100000 - Gumanitar
Ta`lim soxasi:	110000 - Pedagogika
Ta`lim yunalishi:	60111200-Jismoniy madaniyat

Modul/Fan sillabusi Jismoniy madaniyat fakul'teti
60111200-jismoniy madaniyat

Fan nomi:	Sport va harakatli o'yinlar (basketbol)
Fan turi:	majburiy
Fan kodi:	SpO'M 208
O'quv yili:	2024-2025
Semestr:	3-4
Ta'lim shakli:	kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	8
Amaliy mashg'ulotlar	44
Laboratoriya mashg'ulotlari	
Seminar	8
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	4
Baxolash shakli:	Imtixon (normativ)
Fan tili:	o'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	<p>Talabalarga - sport va harakatli o'yinlarni o'qitish metodikasi fani bo'yicha talabalarni o'quv-uslubiy, ilmiy-uslubiy ishlarni, ma'naviy-ma'rifiy jarayonlarni amalga oshirish hamda, ilmiy-pedagogik mutaxassislarni tayyorlash va malakasini shakllantirishdan iborat. Sport bayramlari va turli sanalarga mo'ljallangan musobaqalar o'tkazish.</p> <p>-basketbol tarixi, basketbol vositalari, uslubiyoti, tamoyillari, mashg'ulotlar va musobaqalarni tashkil qilish va o'tkazish, basketbol texnikasi va taktikasiga o'rgatish, jismoniy tayyorgarligini oshirish va rivojlantirish vositalari, sport mashg'uloti asoslari bo'yicha, va nazariy va amaliy bilimlarini o'rgatishdan iborat.</p>
------------	---

Fanni uzlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1	Basketbol o'yinining vujudga kelishi rivojlanish tarixi
2	Basketbol o'yini qoidalari

Ta'lim natijalari (TN)

TN1	Sog'lom turmush tarzini shakllantirishda sportning o'rni va ahamiyatini bilishi, basketbol o'yinining tarixi o'yin qoidalari hamda mashqlar texnikasini va taktikasini o'rgatish;
TN2	Yakka va jamoaviy xarakterlarni o'rgatish va rivojlantiruvchi mashqlarni o'rgatish haqida bilimlarga ega bo'lishi kerak;
Bilimlar jixatidan:	
TN3	Basketbol o'yinida to'psiz xarakterlar, to'p bilan harakatlar, oddiy sakrashlar, erkin mashqlar, o'yin qoidalari, haqida ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.
TN4	Basketbolda mashqlar texnikasi va taktikasini, mashg'ulotlarni joyda va harakat davomida bajariladigan umumiy rivojlantiruvchi hamda maxsus mashqlarni o'rgatish asoslari haqida ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.
TN5	Sport va harakatli o'yinlarning harakatlanish texnikasini o'rgatish, to'pni olib yurish texnikasi, o'yin davomida harakat va holatlarga o'rgatish, yiqilish texnikasi, to'pni xar xil uzatish va qabul qilish texnikasini o'rgatish haqida ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.

Fan mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)

M1	Basketbol o'yinining kelip chiqishi va rivojlanish bosqishlari. Uzbekistonga kirib kelishi va rivojlanish tarixi.
M2	Basketbol o'yini qoidalari. Basketbolchilarning psixologik tayyorgarligi.
M3	Basketbol o'yinining texnikasi va taktikasi
M4	Basketbol o'yinida musobaqalar tashkillashtirish va o'tkazish
Mashgulotlar shakli: amaliy mashgulog (A)	
A1	Basketbol o'yinida to'psiz xarakatlarni o'rgatish. To'xtash va burilish texnik harakatlariga o'rgatish.
A2	Basketbol o'yinida to'psiz va to'p bilan xarakatlarni o'rgatish.
A3	Ikki qo'llab yuqoridan, pastdan to'p uzatish va ilish texnikasi.
A4	Ikki qo'llab ko'krakdan, yuqoridan to'p otish texnikasi.
A5	Bir qullab elkadan to'p uzatish va ilishlarni o'rgatish.
A6	To'pni ilib to'xtash va burilish texnik harakatlariga o'rgatish.
A7	Harakatda ikki qadamdan so'ng to'p otish texnikasiga o'rgatish.
A8	To'p bilan harakatlanishdan so'ng to'xtash va burilish texnikasi.
A9	Ikki qo'llab yuqoridan to'p otish texnikasini o'rgatish.
A10	To'pni urib yurish yo'nalishini, sapchish balandligini o'zgartirib urib yurish texnikasiga o'rgatish.
A11	Basketbol o'yinida to'p urib yurish texnikasiga o'rgatishni takomillashtirish
A12	Basketbol o'yinida turli usullar bilan savatga to'p otish texnikasiga o'rgatish.
A13	Basketbol o'yinida himoya harakatiga o'rgatish
A14	Basketbol o'yinida to'psiz o'yinchini ta'qib qilish himoya harakatiga o'rgatish
A15	To'psiz va to'pli o'yinchisini ta'qib qilish himoya harakatlariga o'rgatish
A16	Basketbol o'yinida xujim va himoya texnikasini o'rgatish
A17	Basketbol o'yinida xujim va himoya texnikasini takomillashtirish, <i>Баскетбол ойынында жылдам шабуыл жасау жүйесі</i>
A18	Basketbol o'yinida xujim va himoya taktikasini o'rgatish
A19	Basketbol o'yinida xujim va himoya taktikasini takomillashtirish <i>Баскетбол ойынында қорғаныстың техникалық жүйесі.</i>
A20	Basketbol o'yinida texnik va taktik harakatlarni takomillashtirish
A21	Basketbol o'yinida musobaqa qoidalari
A22	Basketbol o'yinida musobaqa qoidalari xotalar va jazolar Объяснение: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Направление Дене шынықтыру және спорт Профил подготовки: Баскетбол, волейболдағы жаттықтыру іс-қызметінің әдістемесі <i>1.Баскетбол ойынында жылдам шабуыл жасау жүйесі.</i> <i>2.Баскетбол ойынында қорғаныстың техникалық жүйесі.</i>
Mashgulotlar shakli: Seminar mashgulog (S)	
S1	Basketbol o'yinining kelip chiqishi va rivojlanish bosqishlari. Uzbekistonga kirib kelishi va rivojlanish tarixi.
S2	Basketbol o'yini qoidalari. Basketbolchilarning psixologik tayyorgarligi.
S3	Basketbol o'yinining texnikasi va taktikasi
S4	Basketbol o'yinida musobaqalar tashkillashtirish va o'tkazish

Mustaqil ta'lim(MT)

1	Seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish	30 soat
2	Vaziyatli masalalar (keys-stadi) tuzish	8 soat
3	Mavzular bo'yicha manbalar yig'ish ma tarjima qilish	8 soat

4	Fan mavzulariga oid esse yozish	4 soat
5	Konfrensiyalarga tezis tayyorlash	4 soat
6	Mavzular bo'yicha mustaqil referat ishini bajarish	6 soat

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar
Asosiy adabiyotlar

1. Usmonxo'jaev T.S. "Harakatli o'yinlar" O'quv qo'llanma T.: O'qituvchi 1992 y.
2. Maxkamdjanov K.M., Nurmatov F.A., Inozemseva L.A., Rustamov L. "Sport bayramlarini tashkil qilish va o'tkazish metodikasi" Darslik T.: 2008 y.
3. Xo'jaev P., Raximqulov K.D., Nigmanov B.B. Sport va harakatli o'yinlar va uni o'qitish metodikasi. (Harakatli o'yinlari) O'quv qo'llanma TDPU T.: 2008 y.
4. Azizova R.I. "Sport va harakatli o'yinlarni o'qitish metodikasi" O'quv qo'llanma T.: 2010
5. Raximqulov K.D. "Milliy harakatli o'yinlari" O'quv qo'llanma T.: 2012 y.
6. Arjan Egges, Arno Kamphuis, Mark Overmars "Motion in Games" First International Workshop, Utrecht, MIG 2008. 236 s.
7. Jukov M.N. — M.: Podvijnie igri: Ucheb. dlya stud. ped. vuzov. Izdatelskiy centr «Akademiya» 2000. - 160 s.
8. Nurimov R.I. "Futbol" darslik T, O'zDJTI 2005 y.
9. Ayropetyanc L.R. "Voleybol" Uchebnik. T, UzGosIFK 2006 g.
10. Rasulov O.T. "Basketbol" Darslik. Toshkent 1998 y.
11. Pavlov SH., Abduraxmanov F., Akromov J. "Gandbol" darslik. T, O'zDJTI 2005 y.
12. Nigmanov B.B, Xo'jaev F, Raximqulov K.D "Sport o'yinlari va uni o'qitish metodikasi" o'quv qo'llanma Ilm-Ziyo nashriyoti Toshkent 2011 y.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent "Wzbekiston" – 2017 y.
2. Sh.Mirziyoev Erkin va farovon demokratik Wzbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. "O'zbekiston" NMIU, 2016 y.
3. Sh.Mirziyoev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini taminlash – yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. "Wzbekiston" NMIU, 2016y.
4. 2017-2021 yillarda Wzbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor ywnalishi bwyicha Harakatlar strategiyasi. Wzbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
5. Raximqulov K.D. Harakatli o'yinlar (ma'ruzalar matni) 2001y.
6. Xo'jaev F, Murodov M, Mirsolixov.S. Xalq milliy o'yinlari 1-qism. Toshkent - 2001 y.
7. Normurodov A.N. O'zbek milliy o'yinlari T.: - 1999 y.
8. Rahimqulov K.D., Usmonxo'jayev T.S. Jismoniy tarbiyadan bolalar va o'smirlar uchun 1000 mashq hamda harakatli o'yinlar. 2001y.
9. Raximqulov K.D. «Kichik yoshdagi bolalarning qaddi qomatini rivojlantirishga mo'ljallangan mashqlar va harakatli o'yinlar» 2001 y.
10. Xojayev P, Raximqulov K.D, Nigmanov B.B. "Harakatli o'yinlar va uni o'qitish metodikasi" Cho'lpon nashriyoti T.: 2010 y.
11. Active schools. Kori ki te Kura. Games sport New Zealand 2012 year.
12. A Hand Book For Teaching Sports 1958-2008 year.
13. Harko Brown. Traditional Maori Games. - Copyright © 2006 year.
14. Adam Goodes. Yulunga: Traditional Indigenous Games. - Sydney 2009 year.

Internet saytlari

15. Баскетбол /құрастырган.: Есмұратов Б.Н. – Жамбыл облысы: дене шынықтыру пәні мұғалімі, 2021. –89б.

28. www.pedagog.uz
29. www.edu.uz
30. www.nadlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK)
31. <http://ziyonet.uz> — Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portal
32. <https://www.enu.kz/kz>

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fanning mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanning mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmas;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmas;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmas;
- fanni bilmas.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot	
Muallif:	A.Dauletbaev
E-mail:	azamat_dauletbaev@gmail.com
Tashkilot:	Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti
Takrunchilar:	QDU – ning Jismoniy madaniyat fakul'teti dekani, p.f.n. dots. N.Kaypov

Mazkur Sillabus Ajiniyoz nomidagi NDPI-ning ukuv-uslubiy Kengashining 2025 yil «28» 06 № 11 sonli yigilish bayoni bilan tasdikdangan.

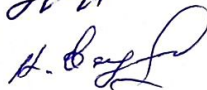
Mazkur Sillabus Ajiniyoz nomidagi NDPI-ning Sport fanlari kafedrasining 2025 yil «26» 06 № 11 sonli yigilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakul'tet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

 A. Abdiev
 A. Utepbergenov
 A. Niyazov
 A. Dauletbaev